

کامیاب دوازه های نحو و نظریه های نحوی

نویسنده:

سیلیویا لوراگی

کلودیا پارودی

مترجمان:

محبوبه نادری

دانشجوی دکتری زبان شیمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دکتر ایفا شفقانی

دانش آموخته زبان شناسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

ویراستار:

محمد حسن ترابی

دانشجوی دکتری زبان شناسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	سیلیویا لوراگی Silvia Luraghi
عنوان و نام پدیدآور	کلیدواژه‌های نحو و نظریه‌های نحری / نویسندگان: سیلیویا لوراگی، کلودیا پارودی؛ مترجمان: محبوبه نادری، ایفا شفایی؛ ویراستار: محمدحسن رایجی.
مشخصات نشر	تهران: نشر نویسه پارسی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۴۰۶ صفحه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۰۳۰۰-۸۲-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	عنوان اصلی: Key terms in Syntax and Syntactic Theory, 2008
موضوع	دستور زبان تطبیقی -- نحو -- Syntax -- Grammar, Comparative and general
موضوع	دستور زبان تطبیقی -- نحو -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
	Grammar, Comparative and general -- Syntax -- Terminology
شناسه افزوده	پارودی، کلودیا Parodi, Claudia
شناسه افزوده	نادری، محبوبه، ۱۳۶۵ -، مترجم
شناسه افزوده	شفایی، ایفا، ۱۳۵۶ -، مترجم
شناسه افزوده	ترابی، محمدحسن، ۱۳۶۶ -، ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ک ۹۸ / ۲۲۹
رده بندی دیویی	۴۱۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۳۶۱۵۴۲

کلیدواژه‌های نحو و نظریه‌های نحوی

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Key Terms in Syntax and Syntactic Theory

Silvia Luraghi and Claudia Parodi

© Silvia Luraghi and Claudia Parodi 2008

نویسندگان: سیلیویا لوراگی / کلودیا پارودی

مترجمان: محبوبه نادری / دکتر ایفا شفائی

ویراستار: محمدحسن ترابی

تلبه نشر نویسه پارسی: STUDIO FIVE

آشور: نشر نویسه پارسی

نشر انتشارات: ۰۲۱-۷۷۰۵۳۰۴۶

نماینده فروش: کتابفروشی توس: ۶۶۴۶۱۰۰۷

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۵۵۴۵۵۴۲

وبگاه: www.nousheh.com

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۳۰-۸۲-۰

چاپ و صحافی: روز

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به «نشر نویسه پارسی» است.
تکثیر و انتشار این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، بدون مجوز قبلی و کتبی
ممنوع و مورد پیگیری قانونی قرار خواهد گرفت.

فرهنگ‌نامه‌ها	شماره مسلسل انتشارات
۵	۸۲

■ فهرست مطالب ■

۷	دبیاچه
۱۱	پیشگفتار مترجمان
۱۳	فهرست اختصارات
۱۹	علائم
۲۱	مقدمه
۳۳	نظریه های کلیدی
۹۹	کلیدواژه ها
۳۱۱	متفکرین برجسته
۳۶۳	آثار کلیدی
۳۶۹	کتابنامه
۳۸۱	واژه نامه

در میان حوزه‌های تحقیقی در علم زبان‌شناسی، در حال حاضر، حوزه نحو به دلیل وجود نظریه‌های رقیب، درک ویژگی واحد موجود در پدیده‌های زبانی را دشوار کرده‌است. چنین طیف وسیعی از چارچوب‌های نظری به بروز حجم زیادی از اصطلاحات تخصصی منجر می‌گردد که این امر موجب می‌شود خوانندگان در مراجعه به اطلاعات کتاب‌شناختی مرتبط در حوزه نحو دچار مشکل شوند. مشکلات موجود در حیطه اصطلاح‌شناختی نحوی دو جنبه دارد: اول اینکه تعداد این اصطلاحات بسیار زیاد است؛ دوم آنکه در اغلب موارد اصطلاحات مشابهی با معانی کاملاً متفاوتی در نظریه‌ها به کار می‌روند. مضاف بر آن، زبان‌شناسانی که در حوزه‌های مختلف کار می‌کنند هیچ‌گونه علاقه‌ای به برقراری ارتباط با یکدیگر ندارند. ممکن است این واقعیت‌ها سبب شود که حوزه نحو از علاقه‌مندانش کاملاً قابل فهم به نظر نرسد. بنابراین، ما تصمیم گرفتیم که در این کتاب اصطلاحات را به نظریه‌های کلیدی اختصاص دهیم و در آن به شرح مختصری از نظریه‌هایی بپردازیم که احتمال می‌رود خوانندگان در آثار مختلف زبان‌شناسی با آن‌ها مواجه شوند. مشکل دیگری که در ارتباط با درک این اصطلاحات وجود دارد، نبود عمق زمانی است که امروزه در اکثر بیشتر بخش‌های این حوزه دیده می‌شود. اغلب اوقات برای خوانندگان دشوار است که به اصطلاحاتی دسترسی یابند که در دهه‌های اخیر مطرح شده‌اند. به همین دلیل، در فصل اصطلاحات کلیدی ما فهرست جامع‌تری از اصطلاحات کلیدی را فراهم آورده‌ایم که امروزه در حوزه نحو کاربرد دارند؛ این فصل حتی اصطلاحات مهمی را دربرمی‌گیرد که در مطالعات اخیر به کار گرفته شده‌اند، اما به دلیل ظهور سریع نظریه‌های نو و نسخه‌های جدیدتر نظریه‌ها دیگر رایج نیستند. اصطلاحات کلیدی در این کتاب به نظر می‌رسد که در فصل پیش از آن آمده، همسو است. نهایتاً اینکه در فصل مروری به تفکرات کلیدی، ما نام زبان‌شناسانی را گنجانده‌ایم که تحقیقات ارزنده و پیشتازی را در عرصه نحو در گذشته به انجام رسانده‌اند، همچنین در این میان نام زبان‌شناسانی قرار دارد که در حال حاضر نیز دیدگاه‌های اصلی در حیطه نحو هستند. با توجه به محدودیت‌های موجود، این بخش صرفاً دیدگاهی نسبی از زبان‌شناسان امروزی ارائه می‌دهد.

از آنجایی که معتقدیم در تماس بودن با داده‌های زبانی در درک اینکه زبان‌ها چگونه کار می‌کنند از اهمیت بسزایی برخوردار است، از مثال‌های بسیار متنوعی در توصیف مفاهیم مطرح‌شده در این کتاب بهره جسته‌ایم. تا جای ممکن سعی بر آن بوده است که با مثال‌های

انگلیسی شروع کنیم؛ اما علاوه بر این مثال‌ها، مثال‌های دیگری از چندین زبان دیگر آورده‌ایم که معمولاً در کتاب‌هایی از این دست مطرح نمی‌شوند. به منظور ایجاد فهم برای خوانندگانی که با این زبان‌ها آشنایی ندارند، اغلب ترجمه واژه‌به‌واژه و در اکثر موارد توضیح دستوری^۱ نیز ارائه شده است. در کنار این موارد، از جلوه دادن نحو به عنوان حوزه‌ای صرفاً هم‌زمانی خودداری کرده‌ایم و از کلیدواژه‌های رایج در زبان‌شناسی تاریخی نیز بهره جسته‌ایم.

از همکاران و دوستانی که با نظرات خودشان به ما یاری رساندند تشکر می‌کنیم. در این راستا، به ویژه از ادیث موراوسیک^۲ و کارلوس کویکولی^۳ که صبورانه نسخه‌های اولیه این کتاب را مطالعه کردند و ما را از نظرات و دیدگاه‌های عالمانه‌شان بهره‌مند ساختند، سپاسگزاری می‌کنیم. علاوه بر این، از لیز گدین - مایدا^۴ به خاطر تصحیح اشتباهات انگلیسی‌مان سپاسگزاریم. مسئولیت تمامی اشتباهات و خطاها با ماست.

*مدخل‌های زیر توسط سیلویا لورانس^۵ نوشته شده است: کشور، افزوده، سازه قیدی، بند قیدی، عبارت معترضه، مطابقه، انطباق، مرجع، جمع‌داری، جان‌داری، مرجع، کاربردی‌سازی، بدل، بند وصفی، دستور خودواژگانی، فعل مکی، اکل حالت (به‌غیر از حالت انتزاعی)، دستور حالت، پس‌مرجع، ساخت سببی، نقش‌باخته، افزوده، من، بند، جمله اسنادی، واژه‌بست، دستور شناختی، خبر، متمم، بند متمم، متمم‌نما، زن‌های ترتیبی در برابر زبان‌های غیر ترتیبی، عنصر عطفی/افزوده پیوندی، ساخت، دستور ساختی/دستور ساخت، انتطی، ناظر، قیدفعلی، هم‌پایگی، کاهش هم‌پایگی، واژه ربطی، بند ربطی، کانون، موصوع، کانونی، فعل مشترک، کرافت، دلبروک، پسرفت، دستور وابستگی، رابطه وابستگی، وابسته، دیک، منفرد، مستقیم، جابه‌جایی، دیکسون، حذف نحوی، درونه‌گیری، دستور پیدایشی، ساخت درون‌مرکز در برابر مرکز، گسترش، فیلمور، کانون، دستور نقش‌گرا، نمای نقشی جمله، خلأ، دستور ساخت، شش، نعمیم‌یافته، معناشناسی زایشی، گیون، گلدبرگ، حاکم، رابطه دستوری، دستوری‌شدگی، گرینبرگ، هلیدی، دستور ساخت گروهی هسته‌بنیان، هسته‌نما در برابر وابسته‌نما، میزبان، سازه بلافصل، انضمام، مفعول غیرمستقیم، مکالی، لیکاف، لانگاکر، لمان، دستور واژی-نقشی، پایه، توصیف، دستور

¹ grammatical gloss

² E. Moravcsik

³ C. Quicoli

⁴ L. Goodin-Mayeda

⁵ S. Luraghi

مونتاجیو، هسته، موضوع تهی، غیر فاعلی، پی ۲ (جایگاه دومین)، هم جوار سازی، اجزای کلام، مشارک گر، حاشیه، محور، نقش کاربرد شناختی، گزاره/محمول، اسناد، پیشرفت، باز تحلیل، دستور رابطه ای، بند موصولی، پایان بخش، دستور نقش و ارجاع، نقش های کلان معنایی، نقش معنایی، فعل های تسلسلی، جریان امور، دستور لایه ای، فاعل، پیرو سازی، دستور نقش گرای نظام مند، دستور نقش مند، تنبیر، آغاز گر، مبتدا، گذرایی در برابر ناگذرایی، زبان های وی ۲ (فعل دومین)، ظرفیت، ون ولین، متسیوس، جهت، واکرناگل، وزن، دستور واژگانی، ترتیب واژه.

مدن های زیر توسط کلودیا پارودی^۱ نوشته شده است: جایگاه ای-تیره، جایگاه-ای، موضوع، ویرسی، ی فراگویی و ادراکی، مرجع گزینی، نظریه مرجع گزینی، بلومفیلد، انشعاب، حالت (فقط حالت انتزاعی)، سافلی، الت، نظریه حالت، تسلط سازه ای، زنجیره، شرط زنجیره، بازبینی، چامسکی، نظریه زایش-گشتاری سنتی، نظام محاسباتی، ویژگی های مفهومی و نیتی، نظریه نظارت، هم گرای، روگرفت، نظریه روگرفت، دستور کانونی، حرکت پنهان، نحو پنهان، حذف، گروه حرف تعریف، ژ-ساخت، مقولای، اصل من مقوله تهی، فعل های حالت بخش استثنایی، پوچ واژه، اصل فراقنی گسترده، نظریه زایشی گشتار معیار گسترده، قدرت مشخصه، خوانش کامل، هدف، قلمرو حاکمیت، نظریه حاکمیت و مرجع گزینی و نظریه اصول و پارامترها، هریس، شرط جامع، مشخصه های تعبیر پذیر، محدودیت جریر، جی، اف، کین، لم، لزنیک، شرط چاره نهایی، قواعد حشو واژگانی، فعل سبک، لایت فوت، موضعی بودگی، سطح صورت منطقی، مرجع دار برون مقیدی، ادغام، برنامه کمینه گرا، حرکت آلفا یا حرکت α ، گروه حرکت گروه اسمی، واژگان گزیده، عملگر، نظریه بهینگی، حرکت آشکار، پارامتر، تثبیت پاراه، جزیه پستال، تراوش، فاز، سطح صورت آوایی، گروه، قواعد ساخت گروهی، پایک، ضمیر انتزاعی، ضمیر انتزاعی بزرگ، ضمیر فاعلی محذوف یا ضمیر فاعلی محذوف کوچک، اصل تعلل، اصل تراشیدن، ارتقا، بازگشتی یا بازگشت، نظریه زایشی-گشتاری معیار گسترده اصلاح شده، راس، سیطره، قلب، ری رابطه خواهری، بند کوچک، سطح بازنمون، ر-ساخت، نظریه زایشی-گشتاری معیار، مشخصه قر، زیر مقوله بندی، شرط همجواری، شرط برتری، معیار تا، نقش تا، حرکت صفت tough، دستور زایشی-گشتاری، شرط یکسانی، مشخصه های تعبیر ناپذیر، دستور همگانی، متغیر، شرط رویت، مشخصه های ضعیف، پرسش واژه درجا، حرکت پرسش واژه، نظریه ایکس-تیره.

¹ C. Parodi